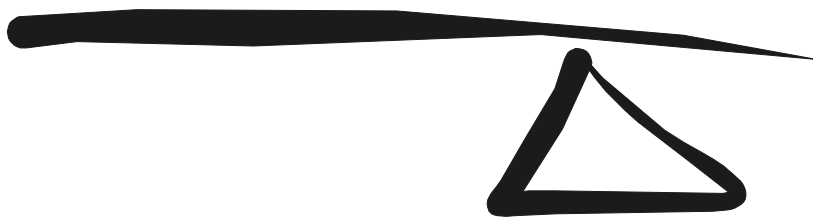

LÁVKA

FESTIVALOVÝ ZPRAVODAJ 52. LOUTKÁŘSKÉ CHRUDIMI 2003. číslo 6

Svátek má:
Cyril a Metoděj
Díky jejich příchodu
držíme státní svátek

5. července 2003

Pranostika na tento den:
Mušle, kterou se rozhánějí
škodlivá mračna, musí být vy-
pláchnuta tříkrálovou vodou

Lávka spojuje dva břehy, které
nemají zpravidla daleko od sebe

STRANA 2-3

... zamyšlení nad právě
ukončenou 52. LCH

... výsledková listina

STRANA 4-5

... slovo poroty o včerejš-
ku a celé 52. LCH

... posledním dechem

STRANA 6-7

... vystříhovací loutka pro
vaši potěchu

... výsledky soutěže o mobil

STRANA 8-9

... rozhovor se zahraniční-
mi hosty

... pochvala „Kačence“,
ohlasy a hodnotící seminář

STRANA 10-11

... vytaženo z propadla,
anketka a zamyšlení nad dis-
kusemi

DNEŠNÍ FERMAN

Divadlo MED

10.00 Proč mají sloni chobot (Jeden Eda, Hradec Králové)
Kašpárek na skalním městě (BOĎI, Jaroměř)

Muzeum - Letní scéna Divadla Karla Pippicha

12.45 Dechovka od Muzea k Divadlu Karla Pippicha
13.30 Slavnostní vyhlášení cen
13.30 Divadelní pouť
Staročeská komédie (Divadlo z púdy)
O červené Karkulce (Malé divadélko Praha)
O Budulínkovi
(Divadýlko Mrak Havlíčkův Brod)
15.00 Moment "To všechno odnes čas..." - hudební skupina

STATISTIKA

Trocha statistiky, cenných údajů, o čem jiném na stránkách Lávky než o 52. LCh. Denně jsme snědli jenom ve stanech u divadla 300 teplých jídel. Jen do čtvrtého večera představení navštívilo 4 975 diváků. Celkem se na všech scénách uhrálo 51 hodin 10 minut (součet nahlášených časů), kromě letní scény, kde bylo dalších 6 hodin a 20 minut letního času, který se vyznačuje tím, že začasť utíká rychleji. Počet nahlášených účastníků činil 500 (lidí; pak tu byli ještě různí domácí mazlíčci). Mnoho lidí bydlelo na privátech. Do seminářů se přihlásilo 180 účastníků. A v redakci jsme na všechno byli čtyři. Nejvíce lidí si ze všech statistických čísel pamatuje, že nezbedná kůzlátka byla dvě.

PV

DO REDAKCE BYLO DORUCENO CELKEM 58 SMS KOVÝCH ZPRAV. TRI ZPRAVY REDAK-

ZAMYŠLENÍ NAD PRÁVĚ UKONČENOU 52. LOUTKÁŘSKOU CHUDIMÍ

Míváme tendenci, že to, co do našeho života vstupuje pravidelně, hodnotíme skeptickým komentářem: „už to nebylo jako loni!“, „kdepak, to před léty, to se děly věci!“ Srdce pamětníka je tak trochu svázáno s tím, co jej oslovilo kdysi a prvně. Vždyť i ten první polibek je nejsladší. I to si samozřejmě namlouváme.

Mezi mou poslední návštěvou, stavoval jsem se tu u příležitosti svatební cesty kamsi do klidu břehů říčky Kněžny na Rychnovsku v roce 1960, uplynulo, jak je patrné, dlouhých třiačtyřicet let. Změnilo se něco? Město už není vyzdobeno transparenty, na kterých bylo psáno, který z místních závodů převzal nad kterým souborem patronát, městský rozhlas už nehlasí, že předsta-

vení navštívil ten a ten nositel Řádu práce, nikdo nikam lidi nehoní, nenutí a přece přicházejí. Pravda, ta každoroční návštěva poněkud změnila zavedený klid města, ale i tak se mi zdá, že se ta loutkářská přehlídka stala přijímaným a dobře ošetřovaným svátkem města Chrudimi. Je také docela možné, že jsou ti mladí loutkáři hlučnější, než bývali před dvaceti, třiceti lety, ale i oni se celý rok na tuto setkání, na významný svátek roku, pečlivě připravují. Protože jsem současně, na celou tu dobu víc jak čtyřicet let, svoji divadelní cestu spojil s profesionálním loutkářstvím, ztratil jsem částečně celkový obraz o našem amatérském loutkářství. Z kritických článků odborného i denního tisku

jsem se tu a tam dočetl, že je amatérské loutkářství v krizi, že mladí se raději věnují technu a vysedávání v zakouřených hospodách, jezdí protestovat proti měnovému fondu, dívky jezdí dělat o pár do Anglie a bez pracovního povolení trhat jablka do Španělska. A pravdy jenom půl! Podíl mladých na letošní 52. LCH je převažující. Navíc, jejich práce nese všechny znaky vody čerstvosti, jsou vynalézáví, mnohdy bez jakýchkoliv zábran. Skoro bych řekl, že to jsou ti staří loutkáři, kteří poněkud zbytečně rezignují na přímou konfrontaci. Čest té starší generace dnes drží KLIKA, STRAKATÉ DIVADLO a PIMPRLE, všechny tři soubory z hlavního města, nebo OPAL z Opavy. Trochu překvapivě, ale přece jen v duchu doby, se zde vytvářejí silné fan-kluby jednotlivých souborů. Ti nedají dopustit na RAM.U.S, ti zas na ČMUKAŘE, na DNO, své věrné mají TAK CO? A dělení sféry fanouškovských zájmů pokračuje dál. Nechodí po městě s klubovými praporce, nenosí klubový dres s číslicí oblíbence, nepokřikují vzájemně na sebe, ale dají to pocítit v hledišti.

Člověk by měl být stejně natěšený na jakýkoliv divadelní zážitek, jestliže je opravdu **divadelní** a je skutečným **zážitkem**. Ona, byť neregistrovaná klubová příslušnost přece jen tak trochu zamlžuje registr objektivitu. A přelévání nálad také patří k tomuto „folkloru“. Běda, když vaši oblíbenci škobrtnou, nedejbože, když spadnou do druhé ligy. Několikrát během šesti festivalových dnů jsem vyjevil svoji slabost a obdiv k těm mladým manšaftům, ale přece jen si musíme připomenout skutečnost, že divadlo musí zasahovat celou naši populaci, není možné vytvářet jen generační představení, spoléhat se, že dnes přijdou ti naši diváci a bude sukces. Divadlo je mnohvrstevné a proto se musí neustále pokoušet o mnohvrstevný dialog. To ovšem není nedostatek těch, kteří přijeli na letošní festival, to je dosti zakořeněný problém, který je třeba co nejdříve vyřešit. Teprve pak zažijeme to pravé uspokojení, teprve pak bude mít naše práce opravdový smysl.

Letošní přehlídka byla přece jen lepší těch předcházejících, protože jsme zase o něco moudřejší.

JS

Mausa Musaka, ZUŠ Děčín

Pastýřka, Tlupatlapa, Svitavy

ZÁVĚREČNÉ SLOVO POROTY

Čestná uznání

- **Jakubu Vašíčkovi** za osobitý dramaturgicko.režijní přístup k inscenaci „Smrt si říká Pablo a Pedro“
- **Tomáši Machkovi** za herecký vztah k předmětu v inscenaci „Před lesem, za lesem“
- **Jiřímu Polehňovi** za výtvarné řešení scény a loutek v inscenacích „Vít z Apalačských hor“ a „Na stopě“
- **Jakubu Štrbovi** za tvůrčí interpretaci hudební složky v inscenaci „Mausa musaka“
- **Ericce Čičmanové** za výtvarné řešení loutky k inscenaci „Anatomie“
- **Lence Košťákové** za loutkoherecký výkon v inscenaci „Nezbedná kůzlátka“
- **Romaně Hlubučkové** za metodické vedení divadelního souboru Tak co?! Chlumeck nad Cidlinou v inscenaci „Dokud nás čápi nerozdělí“
- **Miloslavu Lerchovi** za herecký výkon v inscenaci „Kouzelné mlejno“

Individuální ceny:

- **Janě Štrbové** za masky a hudební a pohybovou složku inscenace „Mausa musaka“
- **Jiřímu Jelínkovi** za režii inscenací „Anatomie“ a „Okolostola“
- **Martínu Škeříkovi** za herecký výkon v inscenaci „Okolostola“
- **Karlu Šefrnovi** za světelnou režii a režijní podíl na inscenaci „Pastýřka“
- **Janě Mandlové** za scénář a režijní podíl na inscenaci „Pastýřka“
- **Tereze Dvořákové** za herecký výkon v inscenaci „Pastýřka“
- **Ivaně Faitlové** za režii a hudbu k inscenaci „Kouzelné mlejno“

Ceny za inscenace:

- Souboru **DNO Hradec Králové** za inscenaci „Okolostola“
- Souboru **Tlupatlapa Dramatické školičky Svitavy** za inscenaci „Pastýřka“
- Souboru **Střípek Plzeň** za inscenaci „Kouzelné mlejno“

Nominace na Jiráskův Hronov:

- Inscenace „Pastýřka“ souboru Tlupatlapa ze Svitav

Doporučení:

1. „Okolostola“ – Dno Hradec Králové
2. „Kouzelné mlejno“ – Střípek Plzeň

Kouzelné mlejno, Střípek Plzeň

Vážené dámy, vážení pánové, loutkáři a příznivci loutkového divadla,

52. Loutkářská Chrudim končí a mně připadla nelehká úloha poněkud narychlo bilancovat.

Musím s potěšením konstatovat, že letošních 21 představení, které prošly výběrem regionálních přehlídek poskytuje poměrně reprezentativní průřez divadelní tvorbou, kterou lze řadit do oblasti loutkového divadla a divadla vyjadřujícího se prostřednictvím předmětů. Byly zde zastoupeny v podstatě všechny typy souborů – od tradičních marionetářů až po amatérská seskupení používající netradiční postupy a syntetizující předmětné hraní s hereckým divadlem. Také poměrně masivní účast souborů zájmových uměleckých škol zakládá naději růstu loutkářského potenciálu. K této oblasti lze přiřadit i soubor Tlupatlapa Dramatické školičky ze Svitav. Inscenace „Pastýřka“ je bezesporu přesvědčivým důkazem existence takového potenciálu.

Snad nejméně frekventovanějším druhem loutek byli maňásci, ale málokterý soubor skutečně zvládl tento loutko-

vý žánr a jeho zákonitosti. Nejlépe se v „maňáskárně“ zabydlel plzeňský Střípek.

Přehlídkou prolínající téměř sociální fenomén Dno vytvořilo skutečnou atmosféru divadelního svátku a především jeho inscenace „Okolostola“ nenechá snad nikoho na pochybách, že není autorská tvorba loutkářských souborů na dně.

Chci z tohoto místa poděkovat především organizátorům a pořadatelům – městu Chrudimi, IPOS-ARTAMA Praha, občanskému sdružení Amatérské divadlo a svět, Chrudimské besedě i představitelům Ministerstva kultury ČR a Pardubického kraje a všem sponzorům. Dále všem lektorům a účastníkům seminářů, redaktorům Lávky a hlavně všem souborům, které měly odvahu vstoupit do magického kruhu divadla a dát v šanc výsledky své práce. Je zřejmé, že ne vše se zdařilo dle představ tvůrců, ne vše zasáhlo či pobavilo diváky.

Parafraze biblického textu „kdo z nás je bez chyby, ať hodí první kamenem“ formovalo přístup lektorského sboru k hodnocení a povídání nad inscenací. Řídili jsme se snahou dobrat se společně

pokračování na straně 4

DNO Hradec Králové

pokračování ze strany 3

pojmenování přínosu i problémů jednotlivých představení. Děkuji všem členům souborů za vstřícnost, otevřený přístup a za příjemně společně strávený čas. Naproti tomu na základě letošní zkušenosti cítíme potřebu dále hledat a formulovat způsob vedení veřejných diskusí.

Přeji vám všem pohodové prázdniny, vroucný polibek múzy a přízeň patrona loutkářů svatého Jana Nepomuckého. 52. Loutkářskou Chrudim jsme přežili, ať žije 53!

**Za lektorský sbor
Karel Vostárek**

ZE ZASEDÁNÍ POROTY

**Jeden Eda Hradec Králové
– Proč mají sloni chobot?**

Na „one woman show“ Mirky Venclové jsme ocenili kreativitu a syntetičnost projevu. Také čistotu ve výtvarné složce i v provedení. I když slůně se trochu odlišovalo, ale nejspíš proto, že to byla ústřední postava a tato odlišnost (jakási „hotovost“ loutky) byla záměrná. Líbila se nám řada pěkných nápadů, kdy se loutky, předem netušené, vynořují ze změti látek a hudebních nástrojů a „udělátek“ zavěšených na paravánu. Například lávka – krokodýl či žirafa. Půvabně také bylo vyřešeno vytažení chobotu slůněte. Jen se domníváme, že slůně příliš málo zlobilo na to, aby je ostatní zvířata okamžitě posílala za krokodýlem. Že jeho otázky jen málo obtěžovaly. Jistě by šlo řešit vše nejen slovem, ale také pohybem a zvukem. Můžeme ale konstatovat, že celková úroveň inscenace je v mnohém daleko vyšší, než řada představení nabízených za finance školkám a školám.

**LS BOĎI Jaroměř
– Kašpárek na skalním hradě**

Představení, které jsme viděli, nefungovalo a také tomu odpovídal vlažný ohlas v le-

dišti. Působilo poněkud jako skanzen a příliš jsme se ne bavili. Snad s výjimkou, kdy duch zažebbral o pusu. Postrádali jsme postoj odkrytých loutkoherců k příběhu. Přitom si umíme představit, že by částečný odstup nebo důsledné „vážno“ v interpretaci mohly vnést do inscenace vzrušení a mohli jsme se pobavit. Postavy nejsou dostatečně charakterizovány. Přestože jistě existují lepší texty, než je tento, dovedeme si představit, že by se mohl stát dostačujícím podkladem pro živou a zábavnou inscenaci. Není nám zcela jasná věková adresa, pro kterou je inscenace určena.

**ZUŠ Žerotín Olomouc
– Sredni Vaštar**

Sakiho povídka je v podstatě hororem a čteme-li ji, cítíme tajemno a napětí. To jsme v inscenaci olomouckého souboru nevnímali. Nepřečetli jsme zřetelně ani vztahy mezi tetou a Konradimem. Je Konradim opravdu nemocný a teta se o něj snaží starat? Nebo je to naopak a chce ho otrávit? Nechápeme loutku tetu vedenou dvěma herečkami. Má to být něco jako „trojhlavá saň“? Ale pokud ano, dál se s tím už nepracuje. Naopak představitel Konradima se

důsledně skrývá za loutku. V mísení reálných a imaginárních rekvizit nevidíme řád. Vadí nám imaginární slepice, protože vztah k ní nebyl uhrán. Zajímavým scénickým objektem byla rozhodně skříň, ale mohlo se s ní ještě více pracovat. Celek inscenace působil zdoluhavě a rozvolnění temporytmu se nám nejeví funkční.

**Střípek Plzeň
– Kouzelný mlejn**

Inszenace Střípku působí ve své formě až „profesionální“ dokonalostí. Celek je vybudován, má gradaci (snad jen střední pohádka o Hartmanovi může působit malinko zdoluhavě). Hudební složka ve skladbě („pseudolidové“ písně) i v interpretaci je odvedena kvalitně a nápaditá a funkční je i scénografie. Živý rámec může někdy působit příliš hmotně proti drobným loutkám, ale na druhé straně loutkoherci výborně ovládají práci s maňáskem a jsou znalí principů tohoto divadelního druhu. Rovněž jsme ocenili herecký výkon Miloslava Lercha jako mlynáře Hartmana. Lze závěrem konstatovat, že tato inscenace by mohla úspěšně fungovat jako rodinné představení i jako produkce k příležitostným pouličním projektům.

52. LCH POSLEDNÍM DECHEM

Den jako každý jiný, byť je těch představení o něco méně, zvláště když jsem vynechal dopolední představení pražského souboru Pimprle a pak s potěšením sledoval spokojené diváky rozcházející se do svých chrudimských domovů. Zijeme dobu expanze obrovského množství agenturních skupin i sólistů, kteří berou „šturmem“ mateřinky. Mnohdy není těžké odhadnout s jakou strategií tak činí. Každá koruna dobrá! Tak tím se rozhodně Mirka Venclová alias JEDEN EDA z Hradce Králové, neřídí. Její představení podle Kiplinga „Proč mají sloni chobot“, je neobyčejně půvabné a jednoznačně směřující k prvnímu divadelnímu střetu nejmladší divácké skupiny s jevištní poetikou. Hru desítek chraštítek a foukaček jsem ještě nikdy neviděl tak funkčně zapojenou a loutky se vytvářejí s jedinečnou imaginací a s citem pro materiál. Herečka vládne jemnými odstíny charakteristiky postav. Rodinné loutkové divadlo skupiny BOĎI z Jaroměře, kteří sehráli pohádku „Kašpárek na skalním městě“, mě potěšilo. Oceňoval jsem hru originálních sériových loutek, půvab-

ně volenou dekoraci, proscenium, jenom ta transformace do naší neklidné doby poněkud vázla. Potvrdila se pravda, že tento druh divadla, který si rozhodně zaslouží být ožívován, nelze reprodukovat zcela autenticky. Nejde v žádném případě o parodii, ale o vtipnou nadsázku. Nicméně, jako mi chyběly děti u předcházející hříčky Mirky Venclové, markantně chyběly i tady. Je to jako dělat účet bez hospodského. Na malé scéně se dvakrát po sobě prezentovala ZUŠ Žerotín z Olomouce. Znamení literát Saki posloužil první ukázce „Sredni Vaštar“, v druhé si pak mladí herci pohrávali s veršemi Ernsta Jandla. „Vesele u vesel den co den“. Myslím, že jejich snaha nebyla dostatečně transparentní nebo já, osobně až příliš svázaný konvencí divadla několika předcházejících generací, jsem nedohlédl. Zdůrazňuje se, že divák má přemýšlet a nikoliv pasivně přijímat myšlenky přicházející v prvním plánu. Budiž, ale rozbor předložených myšlenek nesmí přesahovat časový limit představení. Nerozluští-li v limitu předložené posláni, už se z toho nikdy nevybárá a posláni, se kterým

přišli herci na scénu, mu zůstane navždy utajené. Nezbyl čas na poslech koncertu skupiny BEATLES revival. STRÍPEK z Plzně jen potvrdil, jak je důležité přijímat loutkovou amatérskou scénu v celém složení. Dlouho udávali tón celému festivalu především mladí, nechci tím přehlédnout přítomnost několika generačně starších souborů, o kterých jsem již psal. Inscenace Ivany Faitlové „Kouzelný mlejn“ však doslova demonstrovala pohyb moderní loutkové scény, která kontinuálně navazuje na nejlepší tradice našeho loutkářství. Naprosto perfektní herectví s loutkou, přirozený herecký projev na předscéně bych snad nemusel ani připomínat neb je očekávanou samozřejmostí, vtip, přesné dodržování aranžmá, znamenitý pěvecký projev stejně jako hudební doprovod. I výprava znovu připomněla, že pěkná scéna, loutky a kostýmy, nemusí být z rodu falešně líbivosti. Neřekl bych, že je tato inscenace nějakým novátorským činem, má ovšem nesehlávající divadelní účinnost. I ti, kteří během festivalu netesknili po loutkách, při každém loutkovém genu rozvlnili hlediště

španělskou vlnou spokojenosti a nadšení. Neobyčejně silný závěr festivalu, alespoň té části, v níž soubory usilují o cenu nejvyšší.

A ještě jednou, a to již doopravdy, uzavíralo předposlední den 52. Loutkářské amatérské Chrudimi mistrovství hry s loutkou v provedení znamenitého maďarského maňáskáře VITÉZE LÁSLÓ. A byl to další triumf loutky.

Nevím, zda částečná anonymita redakce byla správná. My se ovšem pokorně hlásíme ke všem prohřeškům, možné neúplnosti informací, omlouváme se za vzniklý pocit křivd, ale to málo kritických poznámek sledovalo jen a jen pobídku k zamyšlení, hlas, který na druhé straně mohl být vyvážen chválou, protože i ten náš byl jen a jen hlasem osobním. Redakce si předsevzala každým novým číslem LÁVKY připomínat, že LCH je festivalem českých loutkářských amatérů, kteří i při zaneprázdnění hledáním nové cesty, nezapomínají na bohatou loutkářskou tradici v naší zemi. Podařilo-li se nám něco z tohoto předsevzetí splnit, nechť to je pobídkou těm, kteří povedou redakci příští rok.

JS

Vesel u vesel den co den, ZUŠ Žerotín

4 + 1, DNO Hradec Králové

Man Krištofian Pignoni

Seminář I - papírkové divadlo pod vedením Roberta Smolíka vám na tuto stránku připravilo loutku, kterou si můžete okopírovat na kartón a poté použít.

Kašpárkova hra o mobilní telefon

Pravidla:

V čísle 1 až 5 zpravodaje 52. Loutkářské Chrudimi Lávka bylo zveřejněno po pěti soutěžních otázkách. Správné odpovědi jsou pro kontrolu uvedeny níže v tabulce. Celou soutěž nám pomohl zasponzorovat časopis Loutkář, který nabídl roční předplatné a také internetový server on-line verze Deníků Bohemia, Deníků Moravia a Věcemíku Praha, www.mojenoviny.cz, který věnoval mobilní telefon s aktivovanou Go sadou a trička.

Výherce: Do soutěže bylo zasláno 17 platných soutěžních kupónů. Žádný nebyl vyplněn zcela bez chyby. Nejméně chyb (dvě) měli dva účastníci. Těm připadla první cena, mobilní telefon. Jsou to:

MATĚJ PECHÁČEK a **MARIE PECHÁČKOVÁ**, těmto výhercům bude zasláno i předplatné časopisu LOUTKÁŘ. Ceny budou předány při vyhlášení výsledků 52. Loutkářské Chrudimi.

Blahopřejeme

SOUTĚŽNÍ KUPÓN									
Jméno a příjmení:		Adresa nebo telefon:							
Otázka číslo	Odpověď	Otázka číslo	Odpověď	Otázka číslo	Odpověď	Otázka číslo	Odpověď	Otázka číslo	Odpověď
1.	C	6.	C	11.	A	16.	A	21.	A
2.	C	7.	B	12.	B	17.	C	22.	C
3.	C	8.	C	13.	B	18.	B	23.	A
4.	B	9.	A	14.	C	19.	B	24.	B
5.	B	10.	B	15.	A	20.	B	25.	B

LOUTKY A LOUTKÁŘI ZE SLOVNÍKU

Že si v příštím roce připomeneme 100 let od narození nestora českého loutkářství Jana Malíka, asi mnozí vědí, ale stejného věku by se v červnu příštího roku dožil i český malíř, grafik, loutkářský výtvarník a pedagog TAJENKA.

	1	2	3	4	5	6
A						
B						
C						
D						
E						
F						
G						
H						
I						
J						
K						
L						

ZAŘADĚ JE!

...aneb soutěžní otázka na sobotu

Správnou odpověď na dole uvedenou otázku doneste do redakce. Dnes vyhraje ten, kdo přinese správnou odpověď jako první.

Včerejší správná odpověď:

3. Bunraku

Dnes vyhrávají: **Pavčina Horvátová**

Dnešní otázka:

KARAGEZ JE STÍNOVÁ LOUTKA, SE KTEROU HRAJÍ:

1. MONGOLŠTÍ A ČIŇŠTÍ LOUTKÁŘI
2. INDIČTÍ A TIBETŠTÍ
3. TUREČTÍ A ŘEČTÍ

VODOROVNĚ:

- A/ prováděls výběr
- B/ zdůrazněný zápor; stavitel archy
- C/ ten, co vede domácí zvíře
- D/ otázka na místo; zkr. Švédské vězeňské služby
- E/ slovensky jak; jméno spisovatele Bradburyho (Marťanská kronika)
- F/ TAJENKA
- G/ TAJENKA
- H/ nejvyšší karty; jenže (obr.)
- I/ dlouhokrký sudokopytník
- J/ hospodář
- K/ „čuchometr“; druh počítačového programu sloužící k propojování různých formátů
- L/ orientální pohádková postava

SVISLE:

- 1/ velmi důležitá osoba; volání na předsedu zdejší poroty; člověk s vnitřními pohlavními orgány
- 2/ zájmeno označujícího člověka s vnějšími pohlavními orgány; autor textu inscenace ZUŠ Žerotín; možná; okolo
- 3/ jméno spisovatele a ředitele Židovského muzea v Praze Pavláta; rostlina - „xxxxx husí“; drobné krůpěje
- 4/ zkr. inventáře; bere, co mu nepatří; kladné elektrody ve 2. pádě
- 5/ italský určitý člen; vařený kus prasete; severský skřet; domácí volání na Olgu
- 6/ tělocvičný úkon; redaktor Lávky; ať se tak stane – aramejsky

Pomůcka: AMEN, LEO, LO, KVV, OLE

ROZHOVOR SE ZAHRANIČNÍMI HOSTY

Člověk nemohl ještě před deseti lety tušit, že rozhovor se slovenskými kolegy bude z kategorie zahraničních interviewu. Tak jsem si po nějakém čase sedl k příjemné debatě se scénografkou Janou Pogorielovou-Dušovou a s výtvarníkem-technologem Antonem Dušou, kteří pravidelně, ob jeden rok, přijíždějí z Banské Bystrice, aby si osvěžili vzpomínky, a ač již desítky let pracují jako loutkářští profesionálové, znovu přicházejí, aby si zopakovali setkání s amatérskou loutkovou scénou.

Jano, kdy jsi prvně vystoupila na LCH?

To bylo v roce 1954. Jako posluchačka Školy umeleckého priemyslu z Bratislavy jsem hrála ve školním představení hry Jiřího Kaliby „Zlato krále Magamona“, kterou režíroval náš profesor Miroslav Fikari. A měla bych připomenout, že do té školní party také patřil Jura Herz, který sice odešel později na loutkářskou katedru do Prahy, ale rozhodně jej všichni víc vnímají jako významného filmového režiséra. I pozdější slavný mim, Milan Sládek, žel po emigraci víc známý ve světě než u nás. Jako výtvarnice jsem se

na LCH prvně prezentovala v roce 1956. To jsme se zde, s neobyčejně příznivým přijetím, prezentovali dvěma stínohrami „Aj, zapískal Jánošík“, to byla moje výprava a „Král Lávra“ Milana Sládka. Partu doplnil „mimo jiných spolužáků, Juraj Jakubisko, dnes také významný filmový režisér. Naposledy jsem zde se školou vystoupila v roce 1958, to byla Zeyerova hra „Radúz a Mahulena“. Byla to srdeční záležitost našeho profesora Fikari, který ji také vypravil, a přestože jsem hrála v předcházejících inscenacích řadu menších rolí, byla mi zde svěřena rovnou královna Runa.

A ty, Antone, kdy jsi prvně navštívil LCH?

Právě ten rok, kdy tu Fikarovci hráli „Krále Magamona“. Tedy v roce 1954, ale to jsem tu byl jen jako přihlížející host. Ale i já jsem později přijel na LCH vystupovat s toutéž hrou. Uvedli jsme zde „Krále Magamona“ hned následující rok pod hlavičkou Radost dětí Banská Bystrica. V mé režii i výpravě.

Když mluvíte o té plejádě následně významných kulturních osobností, které tu společně s vámi hrály, musím připomenout, že právě v roce

tvého prvního vystoupení tu také vystupoval s Pionierskym domom Klementa Gottwalda v Bratislave nedávno zesnulý Jula Satínský. Bylo to ve hře „Guliver v Maňáskově“. Navíc byla hra uvedena v režii Alexandra Pogorielova, Janina otce. Ale zpět k otázkám!

Co Vám z těch předcházejících LCH na té letošní chybí a s čím novým jste se tu setkali, Jano?

Především mi chybí mé mládí.....a pak mi chybí všichni staří přátelé.....Nové snad ani ne, ale radostné je zjištění oné vzácné kontinuity, kterou zde udržujete už tolik let.

/Anton/ A příjemně je zjištění, že Chrudimští na ta dětská představení pravidelně

chodí. U nás, žel, na kulturu lidí hodně šetří.

Co je pro vás loutkové divadlo?

/Jana/ Je pro mne umění - umění. Táhlo mě to časem k literatuře, samozřejmě k malířství, ale loutkové divadlo je právě o tom všem.

/Anton/ Je to tak, jak říká Jana. A pro mne navíc je to technologie, kdy se musí vymýšlet stále nové, je to tvořivá práce a navíc radost.

A jaký cíl ještě před sebe stavíte?

Připravujeme inscenaci „Golema“ a mělo by to být představení jednoho herce,

Olafa Bertstengla, s kterým nás spojuje dávná láska ke klasickým marionetám.

A marioneta je pro výtvarníka to pravé.

Děkuji za rozhovor a brzy v Čechách nashledanou!

JS

VEŘEJNÁ DEBATA

Včera od desáté hodiny se v divadle na popud Štěpána Filcíka a Dády Weissové debatovalo o budoucnosti a podobě LCH i vzdělávání loutkářů. Štěpán Filcík předložil asi třem desítkám zúčastněných loutkářů své představy. Spouštěcím momentem diskuse se asi v míře největší stal návrh LCH jako open festivalu. Na ten by v budoucnu mimo soutěžní část (a tím i mimo privilegované časy a místa) přijely soubory,

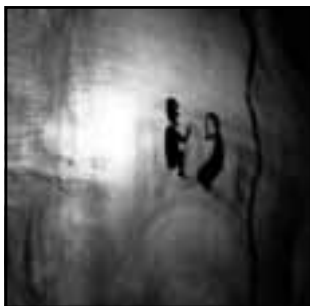
kteřé by prostě chtěly. Tu a tam by, alespoň v některém ročníku, Artama zajistila soubory zahraniční. Například hned příští rok se k tomu hodí, neboť to bude náš první rok v EU a snad se za tím účelem bude moci sáhnout i po dalších zdrojích financování. Šlo sice zatím o první návrhy k dlouhodobější diskusi, už tyto ale podněcovaly loutkáře k podrobnějším dotazům a vyjádřením.

OHLASY

Vítěz László (Maďarsko)

- perfektní představení na závěr, nádherná ukázka toho, co s tím maňáskem jde perfektně udělat - mně se líbily ty grády, ta stavba, když ta situace vyběhla, to nemůže být tak šíleně neuskutečnitelný, on téma rukama mává, ale ty už jseš zvyklej

na ty postavy a situaci - šarm živlu, energetickej člověk - byl takovej správně elementární - jak to řešil, když ten pytel spadl - perfektně tam řádl - akorát mě mrzelo, že toho Kašpárka neumlátili - to nemůžou, Kašpárek nesmí nikdy zemřít, - byla to skvělá tečka za skvělou přehlídkou

Seminář H Světlo a stín

Do divadla Kacafírek vstupujeme společně s Ivo Mičkalem. Na jevišti je obrovský rám a v něm vytažený pergamen z kravské kůže. Ivo byl domluven, že pro Pavlu nafotí pár obrázků, takže jsme viděli jen statické obrazy, křehké a magické.

V Muzeu loutek byli skvělí

Prosím Vás, řekněte jim, že jsou skvělí! (Já jsem jim to už řekla.) Na přelomu včerejška a dneška, po úžasné noční prohlídce Muzea loutkářských kultur, po překrásném zážitku z Trnkovy výstavy tamtéž, se mi ve zkratce přihodilo toto: Mám hlad, chci jíst – rychle ke Kačence, chci jíst – hermelín není – maso nechci – mám hlad... „A kdybychom Vám vyrobili zeleninový sa-

lát? Ještě jsme to nedělali...“ – chci – mám hlad – je jedna hodina po půlnoci! Salát byl skvělý, zálivka taky a ten pocit, že někoho trápí můj hlad, byl snad ještě lepší... Dostali mne při placení: „Chutnalo Vám?“ „A jak, mockrát děkuji a zaplatím...“ A ten krásný kluk řekl: „No, víte, my nevíme, za kolik ten salát byl...Kolik byste dala?“ Paní ředitelko, jsou skvělí a k nezaplacení!

Jarka H.

OHLASY

Sredni Vaštar

(ZUŠ Žerotín, Olomouc)

- to je literatura v obrazech, - nerozumím tomu, nemělo to konec, - líbilo se mi, když šel do zahrady, ale byl tam moc dlouho a rozsvěcení svíček! proč musely být tři, když mu to nejde zapálit a pak je hned sfoukne, - no já jsem trpěl, když už tam musejí mít tolik bubnů, proč si

je nedají na druhou stranu, aby přes ně neklopýtali, - bylo to hrozně pomalý, nic se tam nedělo, -loutky byly zbytečné, zvláště ten kluk nemusel mít tu loutku před obličejem, loutky tam jsou použity formálně, je to spíš pro činohru, za loutkové představení to nepovažuji a nevím, co to tady dělá, - ty

Hodnotící seminář

Alena Exnarová čte hodnocení poroty na představení, která se nedostala na pořad diskuse především, tedy na představení DNA - Anatomie a Goméze

Seminaristka - začalo to i venku, i to je celek

Jiří Vyšohlíd - DNO je sociální skutečnost

Karel Vostárek - ale i tak se jednotlivá představení dají srovnávat

Jiří Vyšohlíd - jo, jsou tam nové a nové nápady

Karel Vostárek - souvisí i s tím, že zakomponovali i jiná představení

Luděk Richter - je to jistě druh vidění života, ale ty věci jsou různé

Seminaristka - DNO mě našťvalo, že je z Hradce Králové a ne z Prahy

Seminaristka - našemu šťouracímu semináři chyběla v Anatomii struktura příběhu, motiv muže, aby se proměnil v kata

Makonj - vy jste ještě nebyla vdaná?

Luděk Richter - chcete-li udržet diskusi, neodvažujte ji takovými poznámkami

Jiří Jelínek - na to máme různé názory i mezi sebou

Luděk Richter - rozumím tomu, proč se tak zachovala s těmi chlapy, proč

ale zrovna manžel jí tak zakrutí krkem

Jiří Jelínek - jsou tam zkratky, ona taky není motivovaná

Seminaristka - předtím svatby neprobíhají, proč zrovna on si ji vezme

Seminaristka - možná zbytečně rozebírat, byla to metafora i se vztahy těch herců

Seminaristka - chtěla bych objasnit konec Goméze

Jiří Jelínek - klasická pakárna, příběh chlapíka, známe to tady všichni, drží v ruce předmět, a myslí si, že to je loutka

Jiří Vyšohlíd - někdy lepší nevědět proč, kdybych to takhle rozebíral, nebudu mít pocit z toho, je to jako v hudbě

Luděk Richter - zážitek nelze rozbořem vzít, a ani mi ho rozbořem nikdy nedodá

Seminaristka - na konci se mi to musí uzavřít

Jiří Vyšohlíd - syrovost, zemitost nebo jistá nedokonalost je zde nejspíš věc výrazových prostředků, stylu

Luděk Richter - dobrý pocit, že je to uvnitř vymakaný, ale působí to lehce

Pavel Němeček - po posledních představeních DNA si uvědomuji, že silná témata byla i v těch

lidi mi přišli strašně rozpačitý, - chyběla mi v tom zápletka

Proč mají sloni chobot (Jeden Eda, Hradec Králové)

- děti musí být unešené, tak krásné nápady a nádherná Mirka, mám potěšené srdíčko, - je to fajn, ale mohlo by toho být víc, - nevíte, co je to za text?, - docela fajn, bylo to na mě moc dětský, - proč

je tak sladká?, - ach ten MED, to je jed, ale dělala, co mohla, - bylo to hrozně hezké, rychlé, tajemné, všechno bylo takové zamaskované takovými hadříky a najednou se ukázalo, že to jsou docela dobře vymyšlené fóry, velmi jednoduchými prostředky dosáhla všeho, aby mohl příběh postupovat dál, - bylo to pro mne milé a příjemné, moc se mi to líbilo

předchozích představeních celé ty tři roky

Alena Exnarová čte **hodnocení na 4 + 1, DNO**

Blanka Luňáková - co kdyby na obrazovce byla rodinka a ty páry v reálu by komentovaly její počínání, ačkoli by bylo stejné jako jejich

Karel Vostárek - porota byla rozpolcená

Petr Mohr - to dostalo

Luděk Richter - nevyužitá možnost vyvíjet to v čase, divadlo není přímým otiskem

Karel Makonj - je to jako když postavíš stativ

Luděk Richter - flaška je náznak vývoje

Karel Makonj - jako taková 12x darovaná bonboniéra

Jiří Vyšohlíd - je to o tom zahnívání

Pavel Němeček - dětem se to líbilo, cituju: že dospělí dělají takový legrační věci a ani o tom nevědí, jak je to legrační

Jiří Jelínek - připravte se potýdnu, až přijedete domů, na katarzi

Seminarista - je to jako když přijedem k babičce, každé měsíce to samý a až tam za měsíc přijedem, tak se bojím, že se asi budu smát

Jiří Jelínek - rodiny rozvracet nechceme

Alena Exnarová a hodnocení Okolo stola

Karel Vostárek - zasáhlo, protože mělo dramatickou situaci

Seminarista - pro koho on hraje?

Jiří Jelínek - je to i o neposlouchání se

Blanka Luňáková - to nebyla láska, ale sobectví, krásná sebereflexe Jirky, souboru, jedna z nejsilnějších, a není to jednostrun-

ný, protože je to i cestou přes zábavnost

Seminaristka - není napoprvé pochopitelný, proč se ona odtrhne od knížky, vypadá jako zlá

Jiří Jelínek - to jsme chtěli, aby to lidem došlo na konci, že s tím člověkem nejde žít

Petr Vydra - to je dobrý, že pochopíme ve zkratce, že s ním nelze žít, je to celé taková reflexe i pro nás, ne v tom dobrým, pro každého, kdo má nějaký problém s realitou, přes alkohol, zahálku, nebo tohle, představoval jsem si ho, že když přijde složenka, tak z ní udělá vlašťovku, a to nejde

Seminaristka - přesně vystavěný, nejčistší

Seminarista - jen jednu věc: děkuju vám

Alena Exnarová - Petruška

Luděk Richter - bylo vidět, že vzniklo improvizací, kdybych si přečetl, tak bych nevěděl, proč to tam je

Blanka Luňáková - utekl obsah a logika informací, i absence smíchu o tom svědčila

Luděk Richter - zákon žánru: musí být hodně přesný

Karel Vostárek - soubor si to uvědomuje

Pastýřka

Karel Vostárek - Petr Mohr nehodnotil, byl příliš zainteresován

Luděk Richter - bude mu ukrácen honorář, když jedno představení nehodnotil?

Karel Vostárek - nikde jinde jsme neviděli takovou práci se světlem

Seminaristka - dobré využití prostoru

Jana Mandlová - ten jsme si nevybrali, doma hrajeme v menším

VYTAŽENO Z PROPADLA

Vladimír Vančura o divadle

Nic není marnějšího, než snění nad starou slávou a nic není tak zhoubné, jako napodobování vlastní minulosti. My všichni máme zajisté povědomí tradice, ale současně víme, že tato tradice byla tvořena činy a nikoliv vyznáním dějepisu; víme, že tradice znamená živou práci v nepřetržitě souvislosti. Každý z nás je postaven před jiný úkol a každý z nás vidí své poslání pod jiným úhlem. Jsme rozlišení přízvukem svých zájmů, svých věr a názorů, ale žádná různost nemůže zastítn základní potřebu nás všech, potřebu svobody a vývoje.

český spisovatel a dramatik /1891-1942/

Pavel Němeček - když jsme o pastýřce začali mluvit s dětmi (12 - 14 let), úplně se zklidnily

Luděk Richter - někteří ze semináře si stěžovali, že jim v první řadě světlo svítilo do očí a viděli nouzová osvětlení

Jana Mandlová - bohužel jsme neprosadili, aby se nouzová světla zhasla

Luděk Richter - to je spíš na organizaci, aby se to dozvěděla, mužně přiznám, že jsem na konci zamáčkkl slzu, droboulinko rušivým prvkem byla loutka, ne zcela jasné seminaristům, kteří to neznali, tak docela to nepochopili ani po konci

Pamatujte si, že divadlo – i loutkové

– je proto, aby se v něm diváci bavili a neunavovali suchopárně traktovanou morálkou, které mají ostatně děti plné čítanky! Pamatujte, že nepřimějete děti, aby loutkám dali přednost před biografem a jinými zábavami, budete-li ustavičně hovět své mánii poučovat a umravňovat vždy a všude a za každou cenu! Pamatujte, že skrytý drobet životní pravdy a morálky, přenesen do dětské duše skoro neznatelně, spíše se ujme, než tendence hlasitě vytrubované z leckteré hry a vždy ještě zdůrazňované na školních divadlech. Pamatujte, že kus pravé poezie a pravého humoru poskytne dětem víc, než všechny jednostranné výchovné snahy, že loutkové divadlo má děti vychovávat neeticky, na to je škola, jako spíše esteticky, a přitom má vždy bavit a bavit!

Václav Sojka, loutkář, dramatik a překladatel Loutkář 1925

Karel Vostárek - loutky tu fungují ale jako atributy

Luděk Richter - ale ony jsou potřeba, u toho kluka, on představuje různé postavy

Karel Vostárek - a proto nemůže ani on vystupovat vůči ní bez atributu

Seminaristka - ještě než se řeklo: je to snít, cítila jsem, že jsou v pasti

Petr Vydra - prostor tomu svědčil, a nevadilo tolik, že nebylo rozumět každému slovu, hloubka toho jeviště na začátku asociovala hloubku příběhu, kterej nás čeká i prostor té krajiny

pv

ANKETKA

Co pro Vás znamená loutkové divadlo?

Babička a dědeček s vnoučkem - Památku na to, co bylo za mlada. Jako děti jsme chodili na kašpárka a Hurvínka. Nejsme z Chrudimi, ale o té přehlídce tady víme, bylo to v televizi. Ale momentálně nemáme čas jít na nějaké divadlo, jsou ty prázdniny.

Mladý manželský pár, který tlačil kočárek s asi půlročními dvojčátky - To jsou hlavně pohádky pro děti, loutky, maňasci a podobně. Dřív jsme chodili, když jsme byli malí. A tihle naši jsou ještě moc malí. Ale určitě s nimi na představení budeme chodit, na tu Loutkářskou Chrudim, protože se tady jinak celý rok nic neděje. Dřív tu bylo divadlo Mír, ale vůbec nevíme, jestli ještě funguje. V Chrudimi je malá informovanost.

Sázková kancelář Fortuna, za přepážkou dvě sličné dámy - No já teda na loutkový nekoukám. Já taky ne a děti už mám velký, ale jednou jsem snad byla, bylo to něco pro dospělé a dalo se to. A je tady teď trochu víc živo. I u nás se víc sází.

Servírka z kavárny č. 141 - Jé. Já jsem snad na loutkovém divadle nikdy nebyla, ani jako malé dítě ne. Nemám s ním žádné zkušenosti, ale asi je to pro ty malé děti dobré. A pro dospělé, no já nevím, spíš pro ně loutkové divadlo není. Jenom pro rodiče s dětmi.

Drobné zamyšlení se nad diskusemi

Je bezesporu pozitivním zjištěním, že divadelníci poocitují enormní potřebu reflexe a erudovaného komentáře svých inscenací. Ač veskrze povzbudivý, nese s sebou tento fakt několikero zádrhelů, zatěžujících hlavu organizátorům snad všech přehlídek amatérského a profesionálního divadla u nás. V první řadě je třeba sestavit porotu složenou z natolik erudovaných lidí, aby dokázala souborům poradit a pomoci v tom, v čem si nejsou zase až tak nejjistější. Na straně druhé porotu natolik soucítící, že inscenátory navždy nezbaví iluzí o životě, divadle a vůbec. Ve většině případů se tak stane a zavládne všeobjímající mír a tolerance na všech frontách.

Zadařilo se tak i na letošním ročníku Loutkářské Chrudimi. Jednání poroty se soubory bylo odděleno od veřejných diskusí, což se ukázalo jako velmi dobrý tah, protože hodnocení probíhala v intimnější a tím pádem i přátelštější atmosféře a účastníci nepodléhali zbytečnému stresu. Na druhé straně systém vedení odpoledních diskusí pro veřejnost místy poněkud zaskřípal. Idea probírat na tomto fóru problémy obecné je jistě dobrá a chvá-

lyhodná, naráží ale na překážky. Mimo jiné na to, že od jednotlivostí k celku se člověk propracuje až léty praxe a zkušeností. Stále je stahován do tenat konkrétnosti, protože zkušenost je nepřenosná, ne všichni viděli všechno, případně viděné jinak interpretují... Vést frekventanty seminářů k tomu, aby si v praxi vyzkoušeli, jak se podobné „besedy o zhlédnutém“ vedou, je jistě velmi dobré, ale při nejen věkové, ale i názorové roztržiténosti, s výsledkem naprosto nepředvídatelným.

OHLASY

Vesel u vesel den co den (ZUŠ Žerotín, Olomouc)

- bylo to moc oduševnělé, chtěl bych se znovu narodit, abych tomu rozuměl, - to byl intelektuální výlev, kterému nerozumím, - problém je podle mě ve výkladu těch básní, je to jejich výklad, asi upřímný, určitě na tom v hodinách moc dělali, ale se mnou se to nepotkalo, - je to zdlouhavé, ale šlo to, především při hraní s těmi rekvizitami, - myslím si, že ty básničky by se daly říkat jinak a že je problém v temporytmu, aby to nebylo všechno ve stejné hladině

V konečném důsledku se ale zdá, že diskusní kluby v přísálí Divadla K. Pippicha, kterým předchází souborová soukromá setkání se s porotou, jsou velmi dobrá cesta, jak uspokojit hlad hrajících po informacích. Do příštích let ale podumejme, jak zefektivnit jejich průběh tak, aby všichni, kteří chtějí vědět, opustili „žabomyší“ války a vrhli se do proudu myšlení o divadle. Čím koncepčnější to myšlení bude, tím kvalitnější inscenace nás v následujících letech budou potkávat.

gs

Kašpárek na skalním městě (BOĎI, Jaroměř)

- to byla sranda, - docela dobře si umím představit, že by to hráli někde v hospodě, v jedné ruce by drželi pivo a druhou by vodili ty loutečky, je to taková regionální hospodská záležitost, - mě se neptejte, musím se přiznat, že jsem klimbala, ale spíš únavou, mám už toho divadla dost, - to jsem bohužel nevnímal až tak dobře, protože jsem usnul, - vůbec se mi to nelíbilo, - to je trošku složitější, abych nebyla moc nepříjemná, bylo to zdlouhavé a také bylo nepříjemné, že jsme museli mezi jednotlivými představeními zůstat v sále, nějak mi to potom nesedlo

